

גיליון זה נתרם ע"י האחים הנכבדים יצ"ן
לעי"נ אביהם המנוח **אברהם ציון** בן חנה ע"ה
תהא נשמתו צרורה בצרור החיים ויעמוד לתחיית המתים
נלב"ע ה' באייר

שיחתו השבועית של ראש הישיבה - הרב יוסף צ. בן-פורת לשון הרע – החמורה שבעבירות – יוצרת את הצרעת פרשת תזריע-מצורע תש"פ

למה על הכהנים לעסוק בריפוי מצורעים?

"אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְּהָרַת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע

צָרַעַת וְהוּבָא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים" (ויקרא יג, ב).

פרשת טומאת המצורע וטהרתו, קובעת לעצמה מקום מיוחד בתוך חמשת חומשי תורה, שכן זאת הפעם חורגים אנו אל תוך עולם הרפואה. עוסקים אנו באבחון מחלת הצרעת, על סוגיה השונים בבידודו של החולה וניתוקו מהחברה, במעקב אחר תהליך החלמתו, עד להבראתו השלימה וחזרתו לחיי משפחה תקינים. כל המתבונן עומד ותמהה, וכי התורה היא ספר רפואה? והלוא, כל כולה עוסקת בדברים רוחניים. ואם אמנם, רצה הבו"ת ללמדנו כיצד לטפל במחלת הצרעת, אם כן למה לא לימדנו, כיצד מרפאים מחלקות שכיחות יותר ונפוצות יותר? וביותר קשה, אם אמנם מחלה לפנינו, הלוא כבר למדנו מן הפסוק: "וְרָפָא וְרָפָא" (שמות כא, יט), "דתני דבי רבי ישמעאל ורפא ירפא מכאן **שניתנה רשות לרפוא לרפאות**" (ברכות ס, א). אם כן, צריך המצורע ללכת אל הרופא, ולא לכהן! עד עכשיו, ידענו שלכהנים שני תפקידים: "לורו מְשֻׁפְּטִיף לְיַעֲקֹב וְתוֹרֵתָד לְיִשְׂרָאֵל יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאֶפֶד וְכָלִיל עַל מִזְבְּחָד" (דברים לג, ז). האחד – להקריב קורבנות במקדש ולעזור לאנשים להיטהר מחטאיהם. התפקיד השני אותו מצאנו, ללמד תורה לבני ישראל. והנה, כרגע, למרבה ההפתעה, הוטל עליהם תפקיד נוסף – לרפא מצורעים.

צרעת איננה נגרמת על ידי גורמים גשמיים

והנה, מוסכם על רוב הפרשנים, זאת על פי דברי חז"ל, שהצרעת היתה מחלה רוחנית ולא מחלה גשמית רגילה. ואף הרמב"ם הנוטה להסביר את טעמי המצוות על דרך הפשט, הפעם חורג מהרגלו ומדגיש שזו מחלה רוחנית:

"אבל 'טומאת צרעת'... והעיקר המוסכם עליו – **שהוא עונש על 'לשון הרע'**,

והשינוי ההוא יתחיל בכתלים; ואם עשה תשובה – הוא המכוון, ואם עמד במריו

– יתפשט השינוי ההוא לכלי מטתו וכלי ביתו; ואם עמד במריו – יתפשט אל בגדיו,

ואחר כך לגופו. **וזהו מופת מקובל באומה** כמו 'מי שוטה'. **ותועלת זאת האמונה מבוארת** " (מורי"ג, ג, מז).

וכך גם בפירושו למשנה: "ראיית הצרעת הנזכרת בתורה אמרו שהוא **עונש בעבור לשון הרע**... וזה על דרך המוסר והתוכחה הלא תראה שהם **דברים בלתי טבעיים ואינן חלאים טבעיים בשום פנים**, לפי שהבגדים והבתים הם חומר דומם שלא יקרה בהן צרעת וגו' " (נגעים יב, ה).

מקור הדברים, שהצרעת באה על לשון הרע הוא במסכת ערכין (טז, א): "אמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו..." וריש לקיש אמר שהמילה **'מצורע'** נגזרת מהמילים **'מוציא שם רע'**. ברם, עדיין עומדות לפתחנו מספר שאלות קשות. למה רק על חטא של לשון הרע, מקבל האדם מחלה מסוימת ולא על חטאים אחרים? למה על החולה להגיע דווקא אל הכהן? שאלה שלישית – אם אמנם, סיבת הצרעת היא לשון הרע, למה יש סוגים שונים של צרעת?
שלושה סוגי צרעות נגרמים על ידי שלושה סוגי לשון הרע

בדבריו של רבינו משה אלשיך זצ"ל מצאנו תשובה לכל השאלות:

"אך הנה קבלנו רבותינו ז"ל (ערכין טז, א) **כי הצרעת בא על לשון הרע**, והנה הוא נמשך מאחד משלשה דברים, **אחד מגאווה וגסות הרוח... או מהתחברות אל אני דשע**. או מרוב כל, כי יראה כי רב חילו יבזה את כל אדם וידבר עליהם תועה. והיוצאת **מהבחינה הראשונה קרא 'שאת'**, **שהיא התנשאות וגאווה**. או **'ספחת'**, **הוא התחברות...** שלישית **מבהירות רב טוב ושפע אשר בו ויתהולל בו, וזהו או' בהרת'** " (תורת משה יג, ג).

ונבאר מעט את דבריו: לשון הרע, היא 'התוצר' הסופי של החוטא. האדם המדבר לשון הרע סובל למעשה מ'חולי הנפש', כפי שהגדיר הרמב"ם בשמונה פרקים את כל המידות הרעות. הגדרה זו מצאנו גם בדבריו של רבינו חיים ויטאל ז"ל, בתחילת "שערי קדושה". כמו שבמחלת הגוף תתכנה סיבות שונות למחלה, כגון: כשהרופא מאבחן שהמטופל סובל מלחץ דם גבוה או נמוך, הרי שכעת עליו להתחיל לבדוק ולחקור, מה הסיבה שגורמת ללחץ דם בלתי תקין. האם חוסר תזונה? או עודף תזונה? או שמא, תזונה לא מתאימה? ואולי הפתרון נמצא בחוס אחר, שמא חדרו לגופו של המטופל חיידקים או נגיפים? וכיוצ"ב.

כך גם למחלה רוחנית, תיתכנה סיבות שונות שגורמות לה. אם כן, מסביר רבינו ז"ל: ישנן שלוש סיבות הגורמות לאדם לספר לשון הרע. הגורם המרכזי הוא, גאווה – כש"כ: "וְיָרֵם לְבָבָד וְשָׁכַחַת אֶת ה' אֱ-לֹהֶיךָ" (דברים ח, יד) – המביאה את האדם לאיבוד

יראת שמים, למחשבה מתנשאת הגורמת לו לחשוב, שהוא יותר חכם מכולם, לכן הוא רשאי להביע ביקורת על כל אחד ואחד, להשמיץ כל אחד ואחד, מאחורי גבו ואף להלבין את פניו ברבים. אותם דיבורים של לשון הרע גורמים לאותו אדם **צרת מסוג 'שאת'** – **שמונה 'התנשאות'**.

סיבה שנייה הגורמת לאדם לדבר לשון הרע, היא הימצאותו בחברת רשעים, אשר עיקר דיבוריהם הם לשון הרע ורכילות. אז, אפילו אם הוא אינו מדבר לשון הרע, הוא תמיד שומע לשון הרע, והלוא כבר למדנו מתורתנו של החפץ חיים זצ"ל, שהמקבל לשון הרע, חטאו חמור מהאומר. ברור מאליו, שאדם הנמצא בחברה מסוג זה, לא יתכן שהוא ישוב וידום, מטבע הדברים הוא חייב להשתתף בשמחה ולספר גם כן, לשון הרע. אצל אדם זה תופיע **צרת מסוג 'ספחת'** – **שמונה 'הסתפחות' לרשעים**.

סיבה שלישית היא: יש אנשים שמאוד מאוד טוב להם, פרנסתם מצויה בשפע, בריאותם איתנה, מעמדם החברתי מעולה, אין להם במה לעסוק, אלא בדיבורים ומאחר ודברי חכמה ותורה אינם מעניינים אותם, הרי שהם עוסקים בסיפורי לשון הרע ורכילות. אצל אדם זה תופיע **צרת מסוג 'בהרת'** – **מידי 'בהיר' אצלו!**

לפי סוג הצרעת ניתן לדעת את סוג העבירה

לאחר שהבנו שכל סוג של צרעת נוצר על ידי לשון הרע ששורשו אחר, מסביר לנו רבינו יסוד נוסף חשוב עד מאוד.

"והנה מגדולת יוצר הכל ומשלם לאיש כמעשהו, מייחד באדם המראה המתייחסת אל רשתתו. **כי אם נמשך מגאות, מראה שאת. ואם מהתחברות לרשעים, מראה ספחת. ואם מרוב כל מראה בהרת.** ולפי זה תהיה התכת תיבות המקרא כך, אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת, שהם שמות בחינות העון. דעו איפה **כי אותן תוארי העון עצמם הם המתהוים עצמם ונעשים נגע צרעת בעור בשרו.** וזהו אומרו והיה בעור בשרו לנגע צרעת. וזהו שימוש הלמ"ד, לומר **שבחינות העון הוא המתהפך לנגע צרעת**" (תורת משה, שם).

ב"מלכותא דארעא", כשהמחוקק קובע עונשים על עבירות אין הם תוצאה ישירה של העבירה. לדוגמא: אדם הנוסע במהירות מופרזת, נידון לקנס בסך אלף שקל. אדם שלא עצר בתמרור "עצור" ייקנס גם הוא באלף שקל. הרי לנו, שאין שום קשר בין העבירה לבין העונש. כך, יתכן שיש עוד מאות חוקים, שהעונש עליהם הוא אלף שקל. לעומת זאת, להבדיל בין קודש לחול, ב"מלכותא דרקיעא", כשהקב"ה אסר לעשות מעשה מסוים, הרי כשהאדם עובר על ציווי זה ועושה עבירה, הוא יוצר **כוח רוחני שלילי שנקרא 'מלאך רע'**. כוח זה הוא שבא אל האדם במשוב חוזר, וגורם לו נזק.

ראינו שלושה סוגים של לשון הרע, כל אחד מהם יוצר 'מלאך רע' מסוג אחר, אותו כוח שלילי חוזר אל האדם וגורם לו צרעת מסוג אחר. ברור אפוא, שכשם שבעולם הטבע כל חיידק גורם מחלות שונות, נזקים אחרים ותופעות לוואי אחרות, כך גם בעולם הרוח, **כל מלאך רע גורם למחלה מסוג אחר**.

אם כן, כשמופיע לפני הכהן אדם שיש בגופו צרעת, והכהן מאבחן שהצרעת הינה מסוג 'שאת', הרי שהוא יודע, שאותו אדם דיבר לשון הרע, בגלל שיש בליבו גאוה מרובה. לכן כדי להתרפא צריך אותו אדם להשפיל את גאוותו. לעומת זאת, כשהכהן מאבחן צרעת מסוג 'ספחת', ברור לו, שהלשון הרע שמדבר אותו אדם נובעת מחברה לא טובה אליה הוא מחובר. לא יתכן שהאדם יפסיק לדבר לשון הרע, מבלי שיתנתק מאותה חברת מרעים. וכך אם הוא מאבחן צרעת מסוג 'בהרת', יודע הכהן, שהלשון הרע שאותו אדם מדבר, שהתנהגות מסוג זה הינה כפיות-טובה נוראה ביחס להשי"ת, שכל כך מיטיב לו, והוא לעומת זאת, כל כך מציק ועושה רע לאנשים אחרים.

צרעת על הראש באה על מחשבות והשקפות לא טובות!

רבינו מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בספרו "משך חכמה" כתב, שכל עונשי ה' הם מידה כנגד מידה, ולכן נגעי בתים באים על מידת "קימוץ וצרות עין", אבל "אם הנגע בראש, בודאי הוא משובש בכוח השכל ובדעות זרות, לכן בא הצרעת בקרחתו מקום המחשבה ומשכן השכל". הוא ממשיך ומסביר, שאם החטא הוא במידות רעות, כגון, גסות הרוח וגאוה, אזי הצרעת מגיעה על הגוף. אבל אם הפגם אצלו הוא בהשקפות פסולות, שמשכנן בתוך המוח, אזי מגיעה הצרעת על הראש.

לשון הרע – העבירה החמורה ביותר – לכן ניתנת להתראה מיידית

הצבנו שאלה, למה דווקא על לשון הרע הקב"ה מעניש על ידי מחלה חיצונית הניכרת תיכף ומיד ולא על עבירות אחרות? נראה לי, מפני שחז"ל לימדו אותנו שזוהי העבירה החמורה ביותר בתורה. "תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר **לשון הרע** מגדיל עונות **כנגד שלוש עבירות** עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים" (ערכין טו, ב). הלוא כלל ידוע הוא, שגילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה הן שלושת העבירות החמורות ביותר בתורה, שעליהן נאמר 'יהרג ואל יעבור'. ואם לשון הרע שקולה כנגד שלושתן גם יחד, ברור שזו העבירה החמורה ביותר בתורה, ולכן עליה בלבד, נתנה התורה עונש מיידית, גלוי וחשוף לעיני כל. יתר על כן, עבירה זו הינה הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו. היבט נוסף, הנזקים שנגרמים לזולת על ידי לשון הרע, הם בלתי הפיכים. כלומר, בעבירות של בין אדם למקום, אם אדם חוזר בתשובה הוא מתקן את הכל, ולפעמים יכול להגיע לדרגה, להפוך את העבירות למצוות. בעבירות שבין אדם לחברו,

אם הוא גנב לשני או הזיק לו, הוא משלם לו כסף והבעיה נפתרה. ברם, הנזקים של לשון הרע, הם בלתי הפיכים, מכיוון שהציבור כבר קלט את השמועות הרעות על המדובר והרושם הרע לא ימחה לעולם. לכן, הקב"ה נותן התרעה לאותו אדם שיפסיק לדבר לשון הרע וגם לסובבים אותו זה משמש כהתרעה, מה קורה לאדם שמספר לשון הרע. וכה כתב האלשיך הקדוש ז"ל בתחילת פרשת תזריע:

"אמנם הן אמת חכמים ז"ל יגידו, כי כל עובר עבירה אחת כאילו בורא **כח טומאה** שמקטרג עליו. כי מוסיף כח בחצוניות שמאחז בנפש החוטא הקדושה... והוא גם **הוא המייסר את האדם** בעולם הזה בתוכחות על עון בכל חולי וכל מכה הבאה עליו... והוא מאמרנו על הפסוק (ירמיה ב, יט) 'תִּיֶסְרֶךָ רָעֶתְךָ וְכוּ'. וגם בגיהנם הן הם המייסרים את עושיהם... וכל כל חולי ומכה הבאים על בני אדם מנייהו הוו. **וכל מראות נגעים** המתראות בעור כל בשר איש, חטאת האדם אשר לא תעשינה ואשם הן הנה **כחות הטומאה המתגלים חוצה**".

יש על האדם לשמוח כשהוא מקבל צרעת

עוד היקשה רבינו ז"ל, למה נאמר בפסוק: "וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת?" והלוא כלל ידוע הוא (ויק"ר יא, ז) שהמילה 'והיה' היא לשון שמחה, וכי מה כאן השמחה כשאדם נהיה מצורע? ותירוצו:

"כי מבשרו יתברך **בשורה טובה**, כי אין כח הטומאה מפלש עדיין אל תוכו רק אל עור בשרו... **וכל חפץ כח הטומאה ליכנס פנימה** למשול ממשל רב". כלומר, אותם כוחות טומאה שאדם יצר על ידי לשון הרע, רוצים להיכנס אל תוך גופו של האדם, ויצור אצלו מחלות פנימיות קשות. שהרי שנינו (ב"ב טז, א): "אמר ריש לקיש הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות". שאותו גורם, שדוחף לחטא הוא זה שרוצה להמיתו. אם כן, יש לאדם לשמוח בכך שבשלב זה ניתנה לשטן זכות לפגוע רק בעורו החיצוני, ובאם יחזור בתשובה יתקן חטא זה ותסולק הצרעת. רואים אפוא, שדינו של הקב"ה בא באופן מדורג, כש"כ הרמב"ם שהובא לעיל. בתחילה באה הצרעת על הבתים, אם לא הועיל, יעלה העונש דרגה ותבוא צרעת על הבגדים. אם האדם ממשיך בדרכו הנלוזה, ואינו מתקן את דרכיו, תבוא על העור, ואם גם אז ישאר אדיש, לא ילך אל הכהן, לא יבקש לתקן את מידותיו הרעות, אזי, יקבל עונש הרבה יותר קשה.

כמו שבחוקי פתיחה באש הנהוגים בכל מדינה תרבותית ונאורה, אם רואה חיל המוצב על משמרתו אויב שמתקרב אליו, חייבים תחילה לתת התראה לבל ימשיך להתקרב. באם האויב אינו מתייחס אליה ברצינות, אזי, יורים באוויר. אם האויב,

מתעלם גם מכך, יורים בחלק התחתון של גופו כדי לפוצעו בלבד, ורק אם הוא ממשיך בדרכו הרעה והתוקפנית, אזי, אין ברירה, והותר על פי החוק המקובל והנוהג בכל העולם להורגו.

הכהן דוחה בכוח הקדושה שבפיו ובעיניו את קליפת הצרעת

עדיין נשאר לנו לענות על השאלה, למה התורה מצריכה דווקא את טיפולו של הכהן בנגע הצרעת?

"על כן מצוהו הוא יתברך יובא אל הכהן, ולא אל אי חכם לבב (כוונתו לרופא) והוא לוי או ישראל הבקי בנגעים ובמראיהו. רק **הכהן אשר הוא קדוש** בבחינת שרשרו ובעינו יראה את הנגע, ועל פיו יהיה לטהרו או לטמאו.. **להכניע כח הטומאה** העון השורה על הנגע צרעת כי יהיה באדם, הובא אל הכהן קדוש א-להים ליכנע תחתיו. ואחר כך היה מביט הכהן בנגע לדכאו בהבטת עיני קדושתו". כלומר, מאחר וסיבת המחלה אינה גשמית, אלא רוחנית, חייב לבוא אדם בעל רמה רוחנית גבוהה, ולהתחיל בתהליך ריפוי רוחני. על ידי ראייתו של הכהן, המסתכל על הנגע בעיניו הקדושות, הוא גורם לערעור אחיזת כוחות הטומאה באדם. לאחר מכן, הן על ידי אמירתו "טמא" והן על ידי אמירתו "טהור", הוא מפעיל כוחות רוחניים שמסלקים את הטומאה הרוחנית.

הוא שאמר הנביא מלאכי: "כִּי שִׁפְטִי לָהֶן וְשִׁמְרוּ דְעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׂוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלְאָךְ ה' צָבָא-אוֹת הוּא" (ב, ז). מאחר וכוח הדיבור של הכהן מחובר – ד עת – אל השיי"ת, הרי שבכוחו לסלק את כוחות הטומאה.

כראיה לכך מביא רבינו את דברי מדרש משלי (פ"א) שמספר, על מלכת שבא, שבאה לבדוק את חכמת שלמה הגדולה (מלכים א, ד). אחת השאלות שהציגה לפניו היתה: "ועוד דוגמא אחרת עשתה לו הביאה לו מולין ורעלין, אמר לו הפרש לי מהולין. מיד רמז לכהן גדול ופתח את ארון הברית מהולין שבהן כרעו בחצי קומת ולא עוד אלא שנתמלא פניהם מזיו השכינה וערלים שבהן נפלו על פניהם. מיד אמר לה, אלו מולין ואלו ערלין".

"הנה כי כח הטומאה נכנע ונכבש בפני הקדושה".

למה בימנו מי שמדבר לשון הרע לא מקבל צרעת?

ברם, לאור כל הדברים שראינו, שהצרעת היא התרעה מוקדמת מפני עונש חמור יותר, והיא אחד מחסדי ה' על ישראל, תשאל השאלה, למה מזה מאות ואלפי שנים שבטלו הלכות נגעים, לא טומאה ולא טהרה מצויים בימינו?

לפני שנענה על שאלה זו, נוסיף שאלה נוספת אותה שאל רבינו ז"ל: למה בכל הפרשה כתוב המילה "אדם" כי הֲיָהּ בְּעוֹר בְּפָרוֹ שְׂאֵת אוּ סִפְחַת וגו'?"
 "כי הוא לפי האמת התואר המשובח שבתוארי המין האנושי כנודע מספר הזוהר (תזריע מח, א) ולמה נתייחד באשר שנא ה'. יד. מה יתן ומה יוסיף ראיית הכהן, ולא צוה יתברך איש חכם גדול בקי במראות נגעים".

על כן השיב רבינו ז"ל, שרק שישראל נמצאים בדרגה גבוהה מאוד, שהיא דרגת אדם בקדושה, אזי כל חטא יוצר בהם רושם, ואז כוח הטומאה הנוצר על ידי לשון הרע, יוצר באדם צרעת, שהיא בבחינת התרעה מפני צרות גדולות יותר. אצל הגויים, שמעולם לא הגיעו לקדושה גבוהה, אין הלכות טומאה וטהרה ולא זו בלבד:

"ואף גם בישראל עצמן אין רישומן של כחות הטומאה ניכר, אם לא בזמן אשר היו שלמים וטובים שהיתה קדושתן דוחה הטומאה חוצה, מה שאין כן בזמן הזה".
 כלומר, כשישראל הם בדרגת קדושה גבוהה, בכוחם לעצור את הטומאה מלחדור לתוך הגוף ואז רישומה נשאר בחוץ. כשאין הם גבוהים ברמה רוחנית, הרי שאין בכוחם לבלום את הטומאה מלחדור פנימה ולחולל את הנזקים בתוך גוף האדם. ומשל למה הדבר דומה, לאדם שהולך עם בגד לבן נקי, כל טיפת שמן שתיפול עליו מיד תראה והוא יזוז מיד הצידה, כדי שהשמן המטפטף יפסיק להכתימו וללכלכו. אבל, אם הוא לובש בגד הספוג בהרבה שמן ולכלוכים רבים נוספים, הרי שגם באם תיפול עליו אותה טיפת שמן, הוא לא ירגיש כלל וכלל, וממילא לא יזוז ממקומו, עד שישפך עליו כל השמן.

ראינו אפוא, שמחסדי ה' שהוא מראה לחטא סימנים כדי שיחזור בו מיד בטרם תבוא עליו רעה גדולה יותר. בעניין של הצרעת רואים זאת ברמה של הפרט, שיכל האדם לראות על עצמו, או על זולתו, את מידת הדין כדי לתקן את עצמו.

אם האדם אינו שם לבו לאיתותים ולהתרעות, עונשו גדל!

אבל לכל מטבע יש שני צדדים, סימני הצרעת שהראה הקב"ה, בעבר, לאדם כדי שיתקן את מעשיו, והסימנים שהוא מראה לכל אחד מאיתנו באופן אישי, בימינו אנו, הוא מצד אחד חסד גדול, אבל האדם שיעצום את עיניו ויאמר: "רק מקרה הוא", גורם לעצמו שהבוי"ת ינהג עמו במידת הדין קשה. כש"כ הרמב"ם ז"ל:

"יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו **נקרה נקוית** הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים ותוסיף הצרה צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה (ויקרא כו, כז-כח) 'וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קָרִי"

כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי **אוסף לכם חמת**
אותו קרי " (הל' תעניות א, ג).

הווי אומר, הצרות הראשונות והקלות הינן התרעה כדי לשוב בתשובה. באותה מידה ניתן לראות סימנים והתרעות של בורא עולם גם בענייני כלל ישראל. רבינו ניסים ב"ר ראובן גירונדי ז"ל (ה"נ-הקל"ו 1291-1377), שהיה מגדולי רבותינו הראשונים, עמד בראש ישיבה גדולה בעיר ברצלונה, אשר בספרד והתפרסם לדורות בחיבוריו הנודעים, פירוש על דברי הר"ף, ספר שאלות ותשובות ששלח לגדולי בני דורו, פירוש על התורה וגם ספר דרשות, העוסק בעיקרי אמונת ישראל. כתב בספר זה, הידוע בשמו "דרשות הר"ן (הדרוש השישי):

" **יְמֵי חֶכְסִים וְיָגְבוּ אֱלֹהֵי נְבוֹן וְיִדְעוּ כִּי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפְשָׁעִים יִקְשְׁלוּ בָּם** (הושע יד, ט), וצריך לבאר מה ענין הנביא להביא בכאן זה הפסוק אחר זכרו בענין מעניני התשובה, אבל הפירוש הוא על דרך שאמרנו, שמה שהזמין לנו ה' יתברך דרכי התשובה הוא טוב **לטובים ומכשול לרעים**. והוא אמרו: כי ישירים דרכי ה', רצה לומר כי דרכי השם הם ישירים אין בהם רכסים ועקלקלות, והדרכים הישרים אין בהם טורח בהליכתם כלל. וצדיקים ילכו במ ורשעים יכשלו ביושר הדרכים ההם, **כי יותר טוב היה להם שלא יהיו הדרכים ההם ישירים כאשר הם**, כי אז יהיה להם קצת התנצלות, מה שאין להם בהיות הדרכים ישירים ורחבים ומוכנים בתכלית, ואינם מתעוררים לשוב בתשובה".

כלומר, מאחר והדרך למצוא את יסודות האמונה היא מאוד פשוטה וישרה, להבחין בהתרעות של השי"ת אין זה קשה, הרי שהרשע לא יוכל לתרץ את מעשיו בעומדו בפני בית דין של מעלה, בתירוצים נבובים ושדופים: "לא ידעתי", "לא הבנתי", "לא ראיתי", לא חשבתי". מה שאין כן, אילו היתה הדרך להשגת האמונה קשה ומסובכת, רק גאוניים היו יכולים להשיגה, ורק עילויים היו יכולים לרדת לעומקה, שאז יכול היה הרשע להתחמק בקלות.

סיכום: הצרעת, שהיתה מופיעה בבתים, בבגדים ועל גוף האדם, היתה עונש והתרעה על האדם שהיה מדבר לשון הרע, או שהיו לו השקפות ודעות רעות. כוח הטומאה שבעבירה, יצר את הצרעת. כל סוג של לשון הרע, יצר סוג אחר של צרעת. הסיבה שהכהן טיפל בכך היא, שבכוח הקדושה אשר לו יסלק את הטומאה של החטא.